

Teksti Tiina Suomalainen Kuva Laura Leinonen

Yhteismetsän osakas ja toimitsija Mauno Väyrynen vinkkaa, että rahoittajienkin kannattaisi kartuttaa tietämystään yhteismetsistä.

Perinnöstä yhteismetsä

Mauno Väyrynen sisaruksineen päätti koota isältä perityt kymmenen metsäpalstaa yhteen. Suvun yhteismetsä on osoittautunut näppäräksi ja joustavaksi ratkaisuksi.

”Mitä tehdä perintömetsälle?” pohti **Mauno Väyrynen** sisaruksineen isän kuoltua.

Onni Väyrynen oli jättänyt viidelle lapselleen 120 hehtaaria metsää, joka koostui kymmenestä eri palstasta. Metsätila on Juuassa, jossa asuu vain yksi sisaruksesta. Mauno Väyrynen asuu Imatralla, muut sisarukset eri puolilla Etelä-Suomea.

– Metsän myyminen ei tullut kysymykseen. Emme halunneet myöskään ryhtyä

halkomaan ja pilkkomaan, vaan halusimme säilyttää tilan yhtenäisenä, koota ja keskittää. Perikunta ja yhtymäkin tuntuivat meistä jäykältä omistusmuodolta, Mauno Väyrynen kertoo.

Ratkaisuksi löytyi suvun yhteisomistus. Ukonvaaran yhteismetsä perustettiin vuonna 2007. Kolmessa vuodessa pinta-ala on tuplattu 230 hehtaariin. Siihen kuuluu yhteismetsäalueen lisäksi erillispalsta, jo-

ka hankittiin viime kesänä Nordean rahoituksella. Metsään ollaan myös liittämässä pientä palstaa osuuksia vastaan. Osakkaita on nykyään yhdeksän, sisarukset aviopuolisoineen.

KIVUTTOMASTI ALKUUN

Väyrysen mukaan yhteismetsän perustaminen oli helppoa. Ainoa ongelma oli tiedonpuute. Erityisesti metsäalan ammattilaisten

– *Yhteismetsä on näppärää ja nykyaikaista metsänomistusta. Se sopii mainiosti ulkopaikkakuntalaisille ja kaupunkilaisille metsänomistajille.*

tietämättömyys hämmästytti. Parhaaksi tietolähteeksi osoittautuivatkin toiset yhteismetsien omistajat.

Maakunnalliset metsäkeskukset auttavat yhteismetsien perustamisessa ja paimentavat niiden toimintaa. Valtio tukee yhteismetsiä maksamalla perustamisen kiinteistötoimitukset.

– Perustaminen vei noin vuoden päivät. On tehtävä perustamissopimus ja maanmittaus, käytävä paperisota. Kun alkubyrokraatiasta selviää, toiminta alkaa pyöriä omalla painollaan.

Yhteismetsien toiminta perustuu yhteismetsälakiin, ja metsätaloutta harjoitetaan metsätaloussuunnitelman mukaan. Isojen yhteismetsien toiminnasta vastaa hoitokunta, pienten toimitsija. Osakkaat valitsivat Mauno Väyrysen metsäalan ammattilaisena yhteismetsän toimitsijaksi. Hän vastaa käytännöistä ”Putinin valtaoikeuksin”.

Kerran vuodessa Ukonvaaran osakkaat kokoontuvat vuosikokoukseen vuorotellen jokaisen osakkaan kotipaikkakunnalla. Vuosikokouksista on tullut perheille mieluisia sukutapaamisia.

– Me tapaamme häitten ja hautajaisen lisäksi myös kokouspöydän ääressä, Väyrynen naurahtaa.

KOKOA KASVATTAMAAN

Väyrynen antaa ennakkoluuloille huutia korostamalla, että yhteismetsä ei ole

kolhoosi, vaan demokraattisesti toimiva osakaskunta.

– Yhteismetsä on näppärää ja nykyaikaista metsänomistusta. Se sopii mainiosti ulkopaikkakuntalaisille ja kaupunkilaisille metsänomistajille. Se on myös paljon joustavampi omistusmuoto kuin perikunta tai yhtymä. Jos perikunnassa menevät sukset ristiin, ei metsätä kaadeta puun puuta. Yhteismetsässä päätöksenteko ei koskaan halvaannu, koska enemmistö päättää.

Suomalaisen metsätalouden yksi ongelma on liian pienet tilakoot. Keskimääräinen yksityismetsien tilakoko on 30 hehtaaria. Perinnönjaoissa metsät vielä usein pirstotaan pikkuplanteiksi. Yhteismetsät on nähty yhtenä ratkaisuna pirstoutumiseen.

– Tilakoon pienentyessä metsätalouden harjoittaminen muuttuu harrasteluksi. Jos halutaan toimia ammattimaisemmin, on laajennuttava, Väyrynen sanoo.

Ukonvaaran yhteismetsän tavoitteena on kasvattaa pinta-alaa 500 hehtaariin viiden vuoden sisällä. Ydinbisneksenä on tuottaa puuta metsäteollisuuden tarpeisiin.

– Haluamme tehdä sen ekologisesti kestävästi ja kannattavasti. Minulta yhteismetsän osakkuus vie noin viidestä kymmeneen työpäivää vuodessa, muilta osakkailta ei välttämättä sitäkään.

Yleistymään päin

Ukonvaaran yhteismetsän syntytarina on tyyppillinen uusille yhteismetsille.

– Sukujen lisäksi yhteismetsiä muodostavat julkisyhteisöt, jotka laittavat hankkeeseen siemeneksi metsähehtaareja ja keräävät yksityisiä metsänomistajia mukaan. Näin teki taannoin muun muassa Kauhavan kunta, kertoo Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion kehittämispäällikkö **Pekka Ripatti**.

Ripatin mukaan yhteismetsän tärkein hyöty on se, että päätöksenteko on perikuntaa monin verroin mutkattomampaa. Myös verokanta on edullisempaa: yhteismetsän veroprosentti on 26, yksityishenkilöillä 28.

Yhteismetsän voi muodostaa jo kaksi metsänomistajaa. Suomessa on tällä hetkellä 170 yhteismetsää, pienin on 20 ja suurin 85 000 hehtaaria. Viime vuonna pantiin vireille 30 uutta yhteismetsää.

– Sitä ennen yhteismetsiä perustettiin vuodessa muutama. Vaikka buumista on liian varhaista puhua, niin yleistymässä yhteismetsät ovat. Metsäkeskusten ja maanmittaustoimistojen henkilöstöä ollaan kouluttamassa, jotta he pystyvät paremmin vastaamaan yhteismetsien perustamiseen liittyviin kysymyksiin.